

bram stoof
kunstschilder

FOTO: ZARA NOR

*Dat licht,
dat is iets dat
me altijd blijft
uitdagen*

door Michaël Croné

‘Weet je, ik denk dat iemand zich bij een werk van mij moet kunnen vinden in mijn gevoel voor de dingen. Daar zijn geen wetten voor, er moet een soort verliefdheid ontstaan.’

Bram Stoof (62) is al meer dan 40 jaar kunstschilder en is al die tijd wars geweest van alle hypes in zijn métier. Hij maakt wat hij mooi vindt, en als dat niet in de mode is, dan moet dat maar. Intimiteit, gevoel, daar gaat het om. Een gesprek in twee delen over vergankelijkheid, kijken, licht, techniek, vakmanschap, emotie, punk en rauwe omber.

juni 2021

‘Z’o’n stilleven van mij, je moet mee kunnen gaan in de verwoording ervan. Het moet je hart in beweging zetten”, zegt Stoof, gezeten op een voor zijn lichaamslengte (2 meter) wat ongemakkelijk stoeltje op een terras in Amsterdam-Oost, aan het eind van het interview. “Het gaat toch echt allemaal om emoties. Dat is het grootste compliment dat ik kan krijgen: dat mensen ontroerd worden door een doek van mij. Vergeet dat het knap gedaan is, of dat het ambachtelijk heel goed is. Of wat nog erger is, dat je een doek van me aanschaft omdat ik toevallig met mijn kop op tv ben geweest.” Hij zegt het met stemverheffing, om nog maar eens extra duidelijk te maken dat het hem menens is. Een jonge ekster, die tot dan toe brutaal stukjes kaas van bordjes had gepikt en zich nergens iets van aangetrokken had, vliegt verschrikt op.

Plaats van handeling is het terras van distilleerderij ‘t Nieuwe Diep in het Flevopark. Enkele uren voor deze uitspraak was Stoof er neergeploft, verhit van het harde fietsen, drie kwartier te laat voor de afspraak. Hij maakt omstandig excuses - ‘Sorry, misverstandje, dit gebeurt me normaal nooit, afspraak verkeerd begrepen’ - waarna hij ruim de tijd neemt om de omgeving in zich op te nemen. Het is een van de eerste echt warme dagen van deze zomer, niet lang na het opheffen van de eerste lockdown. Amsterdam loopt uit, in een sfeer van opgewonden vrolijkheid. Iedereen is de coronamaatregelen meer dan zat, dat is duidelijk, en de uitgelatenheid waarmee dat tot uiting komt, doet bijna overdreven aan. Het lijkt wel of er net iets te hard gepraat, net iets te luid gelachen wordt.

Die lockdown raakte ook Stoof hard. Hij mocht geen les meer geven, en kon geen leerlingen meer ontvangen in zijn atelier. Maar dat was voor hem beslist geen reden om stil te gaan zitten. Hij maakte van de nood een deugd door het interieur van zijn woning vast te leggen in een serie aquarellen. “Ja, ik werd gedwongen tot een soort zelfquarantaine. En wat doe je dan: je gaat je eigen omgeving schilderen. Zonder die lockdown was ik waarschijnlijk niet eens op het idee gekomen.”

Het beviel hem prima, zelfs zozeer dat hij er, nu de maatregelen versoepeld zijn,

Interieur met tafel
aquarel
38 x 28 cm
2020

mee doorgaat. “Ik zit er nu zelfs over te denken om het ook in olieverf te gaan doen. Ik vind het zo prettig om te doen, zelfs nu het als gevolg van het opheffen van die lockdown niet noodzakelijk meer is. Ik kan weer gewoon lesgeven. Ik kan zelfs weer naar Frankrijk om cursussen te geven en er staat weer een aantal exposities op het programma. Maar die interieurdingetjes zijn te leuk om te laten liggen.”

Natuurvorser Stoof is in deze parkachtige omgeving duidelijk in zijn element. Hij spot een schildpad die langzaam door het kroos zwemt en wijst op de verschillende tinten groen van de bomen die het uitzicht bepalen, en op de treurwilg - ‘Daar ben ik een groot fan van’ - aan de andere kant van de vijver. “Kijk naar het licht op die boom, die trossen bladeren die zo prachtig naar beneden hangen. Prachtig toch? Maar als ik dit zou schilderen, al dat ontbolsterende groen, dan zou ik toch ook die dode takken daarginds erbij nemen.” Die zwart-romantische combinatie, schoonheid en verval, is al een tijd lang terug te zien in zijn werk. Vergankelijkheid is voor hem een belangrijk thema, zonder dat hij het overigens aan de beschouwer op wil dringen, verduidelijkt hij. “Want het is niet alleen dood en verderf wat ik schilder, hoor, geen onversneden pessimisme. Ik hoop ook dat dat naar voren komt in mijn stillevens. Oké, de verwelking is aanwezig, maar je ziet ook de kleuren van de bloemen die in het licht staan, die volop gloeien.”

Die thematiek en manier van schilderen zijn niet altijd bepalend geweest voor zijn werk. Aanvankelijk wilde hij ook eigenlijk helemaal geen schilder worden, maar (strip)tekenaar. Om dat doel te bereiken, wilde de jonge Stoof zo snel mogelijk weg uit het beklemmend christelijke milieu van zijn ouders in Ermelo, waar hij opgroeide, en toog hij naar Amsterdam. Het waren de beginjaren van punk en kraken, en Stoof deed daar, rustig rebels, aan mee. “Het was een soort ingehouden losgeslagenheid, die vooral te maken had met de bevrijding van dat religieuze juk. Het ging me niet eens per se om Amsterdam, ik wilde weg uit Ermelo. Mijn ideaal was eigenlijk om, heel romantisch, naar Parijs te trekken. Daar woonde een van mijn grote helden, Bernard Holtrop, die onder de naam Willem met zijn cartoons furor maakte in de stripunderground. In Parijs gebeurde het in die dagen. Het was de stad van Harakiri, van Charlie Hebdo, bladen die subversief, dwars en vreselijk populair waren.”

Maar Parijs werd het niet, Stoof bleef in Amsterdam, waar hij voor Richard's Studio belettering ging doen voor strips. Ook tekende hij veel, en vulde hij muren in kraakpanden met cartooneske graffiti, kleine hiërogliefachtige tekeningen, voorzien van satirische en puntige teksten. Maar echte voldoening gaf dat niet, en gaandeweg groeide de onvrede over wat hij aan het doen was. “Op een gegeven moment moest het roer echt om, ik zat op een dood spoor. Ik wilde technieken leren, ik wilde weten wat een aquarel was, hoe ik met olieverf om moest gaan. Daar had ik in die tijd nauwelijks een idee van. Daarbij vond ik ook dat mijn tekenen beter moest worden. Daarom meldde ik me

Bomen aan waterkant
aquarel
24 x 30 cm
2014

Stilleven met schedel
gemengde techniek met inkt en krijt op papier
70 x 50 cm
ca 1990

Striptekeningen,
1980-1985

Werkbespreking schilderklas CABK, Kampen 1982. Bram Stooft tweede van rechts.

Jaap Nieuwenhuis als docent modeltekenen, CABK, Kampen, 1983.

Modelstudie
houtschool
1983

Jaap Nieuwenhuis en Bram Stooft,
Deventer, 2019

aan bij de kunstacademie in Kampen. Ik dacht echt dat een academie een soort ambachtsschool was, maar dat bleek tot mijn grote verdriet dus niet het geval te zijn. Tijdens het eerste jaar dacht ik geregeld ‘wat doe ik hier eigenlijk, wat leer ik hier?’ Dat gevoel werd steeds sterker, en ik had de moed bijna opgegeven. Goddank trof ik in het tweede jaar een leraar, Jaap Nieuwenhuis, bij wie ik me vanaf het eerste begin senang voelde. Hij was echt mijn redding. Ik beschouw hem als mijn belangrijkste leermeester, en eigenlijk is hij de enige bij wie ik daar iets heb opgestoken. Dat mag je toch wel een deconfiture van de academie in Kampen noemen.”

Stoof vond bij Nieuwenhuis eindelijk waar hij dat eerste academiejaar zo naar gesmacht had: tekenlessen van een vakman, iemand die over zijn schouder met hem meekeek, en hem op een nuchtere manier op zijn fouten wees, zonder fratsen en tierelantijnen. “Geen ingewikkelde praat. Hij keek mee en zei ‘Die knie zit toch net even wat hoger dan de andere’, of, heel kort: ‘Hoofd groot, benen kort!’ En dat allemaal met die zware basstem van hem. Het fijnste vond ik dat hij gewoon praktische aanwijzingen gaf. ‘Kijk eens, Bram, hoe die ogen staan ten opzichte van elkaar, hoe die maatverhouding is tussen hoofd en bovenlijf’, dat soort dingen. Heel erg straight, bijna technisch onderwijs, gericht op kijken, of beter gezegd: het onder controle krijgen van het kijken.”

Tijdens die lessen modeltekenen zat Nieuwenhuis zelf ook te werken. Volgens Stoof was zijn leraar niet erg scheutig met het tonen van wat hij aan het doen was. “Dus zat ik stiekem naar hem te loeren. Hij was aquarelletjes aan het maken, op een heel tekenachtige manier. Dan zag ik hem bezig met dunne lijntjes, met een fijn penseel, met wat toetsjes verf, alles in mooie kleurtjes en dan dacht ik, verdomme, wat een soepelheid, wat een elegantie, dat wil ik ook. Ook dat heeft me erg beïnvloed.”

De band tussen Stoof en zijn nu 94-jarige mentor is na de academiejaren alleen maar sterker geworden, beaamt hij. “Hij is een beetje een vaderfiguur geworden. Een ontzettend geestige man, en een poëtische geest. Hij heeft me in die jaren ook een soort culturele bijscholing gegeven. Over Prokofjev, literatuur, architectuur, noem maar op. Jaap is niet alleen een groot voorbeeld voor me, hij is ook een geliefde en bewonderde vriend.”

Stoof kwam in 1984 van de academie af, maar de wereld bleek nog niet bepaald op hem te zitten wachten. Hij kon op dat moment eigenlijk niets anders dan, zoals zoveel kunstenaars in die tijd, achteraan aanschuiven in de rij voor het arbeidsbureau. Het was crisis, de werkloosheid was in die jaren torenhoog. “Ik kwam bij het arbeidsbureau en zei dat ik op de kunstacademie had gezeten. Ik had eigenlijk geen idee hoe ik mezelf moest presenteren. Ik vertelde hun maar dat ik eigenlijk een soort illustrator was. Je moet toch wat zeggen. Ik durfde mezelf toen nog geen schilder of kunstenaar te noemen. Het was een soort schaamte, die trouwens nog vrij lang geduurd heeft. Ook binnen mijn familie, als ik daar zei dat ik schilder was, kreeg ik een meewarige blik en opmerkingen zoals ‘O ja, en verdien je daar

De tuin
olieverf
80 x 80 cm
1988

Dode rozen en distels
olieverf
45 x 55 cm
2003

Lezend naakt, rugzijde
tweede staat, grisaille in olie
verf
60 x 90 cm
2013

Dat besef kwam overigens heel geleidelijk, hoor, ik heb echt jarenlang van alles uitgeprobeerd. Totdat ik in 2003 een stilleven schilderde waarvan ik dacht, kijk, nu heb ik iets gemaakt waarin alles zit waarnaar ik op zoek ben. Het heet 'Dode rozen en distels' en ik ben nog steeds dol op dat doek. Het is heel tekenachtig, dat begon ik in die periode weer terug te brengen in mijn schilderijen. Iets heel anders dus dan dat impressionistische. Ik zag al die lijnen in die bloemetjes en blaadjes. Die grilligheid ervan, die vond ik bekoorlijk. Maar er zat ook een duidelijke boodschap in het onderwerp, de symbolische, metaforische betekenis van vergane bloemen. Het was een harmonieuze paring van het materiële - en dus ook het technische, het puur tekenkundige - en het inhoudelijke, het meer geestelijke aspect. In de jaren ervoor had ik dat ook wel geprobeerd, maar vaak

was het te illustratief, te uitleggerig, werd het een te goedkoop verhaal. In 'Dode rozen en distels' klopte het ineens allemaal, niet te dwingend, niet het compulsieve van 'we gaan allemaal naar de kloten, het is allemaal dood en ellende wat ons wacht'.

'Dode rozen en distels' was ook op een ander vlak belangrijk voor Stooft. "Het ging in die tijd niet zo goed met me, ik had net een lastige scheiding achter de rug, ik was ongelukkig en dat vrat aan mijn concentratievermogen. Dit schilderij hielp me enorm om dat terug te krijgen. Ik moest me erg fixeren op al die rare kronkellijntjes, die dorre blaadjes en twijgjes, maar ook

op die stoffige kleurtjes. En dat werkte bijna meditatief therapeutisch. Als ik even de huis-tuin-en-keukenpsycholoog mag spelen: die heilzame werking die dit doek op me had, heeft me ook heel veel geholpen met wat later kwam. Het werkte als een medicijn voor me, het was eindelijk weer heel erg op tekenen gericht. Als je de achtergronden bekijkt, die zijn eigenlijk secundair, het gaat louter om die bloemen. Het resulteerde uiteindelijk in een paar vrij kleine schilderijen die weliswaar heel nauwkeurig geschilderd zijn, maar een bijna abstracte uitstraling hebben."

'Dode rozen en distels' mocht dan een keerpunt zijn in zijn carrière, Stooft wist ook dat hij, vooral op technisch gebied, nog veel te leren had. "Ik had op dat moment wel zo'n beetje door waar ik naartoe wilde, maar ik was wanhopig op zoek naar een verdere vorm van beheersing. Ik had het idee dat ik er geen vat op had, het glipte aan alle kanten uit mijn handen. En toen begon ik doeken op te

zetten in één kleur. Dat had ik al een paar keer geprobeerd om een bepaald licht te creëren. Al doende merkte ik dat, wanneer je met één kleur schildert, alles veel beheersbaarder is. Hoe meer kleuren je gebruikt, hoe logger je verf wordt en hoe minder makkelijk het is om de verf te manipuleren.” Stoof experimenteerde erop los en kwam op een gegeven moment terecht bij rauwe omber, een kleur met een lange geschiedenis die teruggaat naar 16de- en 17de-eeuwse schilders. “Vanaf dat moment begon ik daarmee doeken op te zetten, waarna ik loodwit toevoegde. Die pigmenten zijn heel sterk en ze drogen erg snel. Dat werkt door in de volgende lagen van je schilderij. Het is een techniek die uiteindelijk de vorm van het werk bepaalt. Op die manier probeerde ik de controle over elke stap van het schilderij te krijgen.”

Omber en loodwit houden de verf sterk, vervolgt Stoof zijn betoog. “Dat is belangrijk, want ik wil graag iets maken dat er niet alleen vandaag zo uitziet, maar over honderd jaar ook nog. Je wilt als kunstenaar toch vooral je eigen werk niet overleven. Er zijn veel moderne werken waarbij de techniek totaal verwaarloosd is, en dat is ze aan te zien. Ze zijn er heel slecht aan toe. In een Duits museum zag ik eens een doek hangen waaronder de schilfers op de grond lagen. Dat vond ik schrikbarend. Onlangs sprak ik met een restaurateur, en die vertelde me dat ze het meeste werk had aan doeken die na de oorlog gemaakt zijn. Dat komt omdat vanaf dat moment de techniek van het schilderen steeds meer verwaarloosd werd, ook op de kunstacademies. Toen ik naar de academie ging, was techniek gewoon een vies woord. Je leerde er niets over.”

Terugkomend op die 16de- en 17de-eeuwen, die lieten hem vanaf dat moment niet meer los. Hun techniek, hun ambachtelijkheid, de manier waarop zij het licht in hun werk wisten te brengen fascineerden hem mateloos. “Kijk eens naar Het straatje van Vermeer. Kijk naar die steentjes. Het is allemaal op de vierkante millimeter, maar wat een avontuur zit erin! Het is nergens saai geschilderd. Elk steentje laat iets zien. En zijn Melkmeisje, een van mijn favoriete schilderijen, hoe waanzinnig goed is dat niet geschilderd! Dat voorhoofd, die toetsjes. Of zo’n arm! Het is heel erg vrij en poëtisch weergegeven, maar heel adequaat. Dat is voor mij de formule van wat ik mooi vind. Er zit een eigen kracht in, een persoonlijke mededeling. Ik vermoed dat dat het essentiële is van iets moois en groots: het laten kennen van de mens die het werk gemaakt heeft.”

Landschap bij Villaspesa
olieverf
40 x 60 cm
2015

Judaspennen in Japans vaasje
olieverf
35 x 40 cm
2017

Rustend naakt
olieverf
60 x 70 cm
2013

Zittende jonge vrouw op bed
aquarel
23 x 26 cm
2020

Zittend naakt
aquarel
22 x 25 cm
2014

Naakt, leunend in stoel
potlood, gehoogd met wit
19 x 26 cm
2010

Stoof probeerde beetje bij beetje de lichtval van die oude meesters in zijn vingers te krijgen. Een lang en moeizaam proces, dat was het zeker, zegt hij: “Dat licht in mijn schilderijen, dat is iets dat me altijd blijft uitdagen. Ik vind het moeilijk, ik vind het mooi. Waarschijnlijk vind ik het moeilijk omdat het mooi is. Of ik vind het mooi omdat het moeilijk is, ik ben daar nog niet helemaal uit. Het is in elk geval een boeiend proces, dat me mateloos bezighoudt. Vaak zijn mijn doeken somber en vrolijk tegelijk: het onderwerp is donker, maar het licht maakt het werk toch vrolijk. Die samenhang vind ik erg interessant.”

Die queeste naar de beheersing van het licht kreeg een extra impuls toen hij in 2004 les ging geven in schilderen naar model. Die stap was eigenlijk uit nood geboren omdat hij door bezuinigingen zijn baan als grafisch vormgever kwijt was geraakt. Hij heeft er nooit spijt van gehad, van die carrièreswitch. Niet alleen geniet hij van de omgang met zijn studenten, het heeft hem als schilder ook verder

ontwikkeld. “Bij dat schilderen naar model speelt het licht zo’n grote rol. Ik ben veel meer gaan werken met licht-donker, met volume, en dat kon ik later ook bij mijn stillevens gebruiken.”

Stoof probeert zijn pupillen vooral de grondbeginselen van tekenen en schilderen bij te brengen, eigenlijk op precies dezelfde manier waarop hij van zijn leermeester Nieuwenhuis instructies kreeg. “Ik probeer ze uit te leggen hoe je iets oplost op zo’n doek, en dat kan van alles zijn. Het is vooral heel erg technisch gericht, want daar zitten de lacunes. Ik wil het niet te veel over hun artistieke aspiraties hebben. Dat is eigenlijk een soort privé domein waarop ik me niet wil begeven. Techniek is iets dat je kunt gebruiken om die artistieke visie uit te dragen. En dan gaat het vooral om hoe je je verf mengt, hoe je de compositie opzet,

de opbouw van een schilderij. En modeltekenen is natuurlijk een heel technisch vak waarin je moet leren hoe je moet meten, hoe je de richting bepaalt, hoe je moet kijken. Om een voorbeeld te geven: beginners tekenen ogen in een gezicht vaak veel te groot. Dat komt omdat we elkaar in de ogen kijken als we met elkaar praten. Ogen zijn belangrijk in de omgang met elkaar. Maar binnen een hoofd zijn die ogen helemaal niet zo groot. Het is meer een idee, een betekenis die je als beginner tekent dan een waarneming. Daar probeer ik ze vanaf te helpen, om ze zo naar het ware kijken te leiden. Ik vind modeltekenen eigenlijk het begin van alles. Het is niet alleen leren om een poppetje leuk na te tekenen, maar het is ook leren componeren, leren concentreren. Een uur naar zo’n figuur kijken en proberen dat goed op papier te krijgen, dat vergt nogal wat van je concentratie. Dat is voor

heel veel mensen best inspannend. Maar je ausdauer groeit. Ik had er vroeger ook moeite mee, maar je kunt het leren. Het is oefenen en nog eens oefenen, hoe vaker je het doet, hoe makkelijker het je afgaat. En dan komt er ook meer verdieping. Maar dat betekent niet dat het mij zomaar aan komt waaien, hoor. Ik ben nu met zo'n interieurtje bezig en dan moeten die perspectieflijnen er direct goed opstaan. En dat gaat echt niet vanzelf. Daar moet ik heel goed mijn kop bij houden.”

Stoof spuit nogmaals zijn grieven over het kunstonderwijs in Nederland, de hiaten in de opleiding op de kunstacademies. Het tekenen naar model gebeurt daar niet of nauwelijks meer, zegt hij. “Belachelijk natuurlijk, en zorgwekkend. Je kunt eigenlijk alleen nog maar op duurdere privéscholen, of bij kunstenaars in het atelier terecht. Teken maar wat foto's na, wordt er op die academies gezegd. En dat werken naar foto's, daar heb ik zo mijn bedenkingen bij. Het komt steeds vaker voor, juist bij de nieuwe generatie zie je heel veel schilders die graag realistisch willen werken, maar het is meteen duidelijk dat ze het op basis van foto's doen. Let maar eens op: je ziet het aan het licht, je ziet het aan de rare glimlachjes. Vervelend vind ik dat, ik wil gewoon zien dat een mens naar een ander mens gekeken heeft en die persoon heeft geschilderd en dat niet de camera het kijken heeft bepaald.”

Naast het lesgeven werkte Stoof de afgelopen jaren gestaag verder aan een lijvig oeuvre, waarin portretten, landschappen en stillevens in olieverf en verfijnd aquarelwerk de boventoon voeren. Dat aquarelleren, daar is hij zo'n 15 jaar geleden mee begonnen. “Dat wilde ik eigenlijk al veel eerder, maar het ging maar niet. Ook dit leerde ik niet op de academie, net als schilderen met olieverf trouwens. Weet je, aquarelleren is gewoon heel lastig. Al die plasjes water, die laten zich heel moeilijk in een vorm dwingen. En ik ben van huis uit natuurlijk tekenaar. Dat wrikt, dus ik moest heel lang zoeken voordat ik een methode gevonden had waarmee ik kon tekenen met aquarel. Dat is wat ik nu heel vaak doe. Zoals die Afghaanse man die op mijn website staat, dat is er een goed voorbeeld van. Weet je, ik kan gewoon niet zonder tekenen, dat is voor mij de basis van alles wat ik maak. Daar rust uiteindelijk toch alles op.”

Bebouwde berghelling, Villaspesa
aquarel
22 x 31 cm
2015

Tamme kastanje
aquarel
34 x 49 cm
2020

Afghaanse man
aquarel
24,5 x 20 cm
2018

FOTO: ZARA NOR

december 2021

En dan is het opeens december, en staat de wereld weer volledig op z'n kop. Opnieuw is er een lockdown, alle vrijheden van de zomermaanden zijn als gevolg van zware coronamaatregelen teruggedraaid en het land zit weer grotendeels op slot. Het chagrijn regeert, het ongeduld groeit, niet in de laatste plaats binnen de culturele sector, die wel heel hard is geraakt door de restricties. Tegenslagen die ook Stooft troffen. Hoe slaat hij zich door deze lockdown heen?

Hij ontvangt me in zijn woning in Amsterdam-Oost, en meteen wordt duidelijk dat hij het schilderen van zijn interieur weer heeft opgepakt. "Niet daar gaan zitten", waarschuwt hij, "die stoel moet blijven staan." Hij verontschuldigt zich en legt uit dat het niet zozeer om de stoel zelf gaat, maar dat het gaat om de plek waar die staat. Het verplaatsen van de stoel zou de compositie van zijn interieurschilderij in wording danig verstoren. Ondanks de lockdown maakt de schilder een montere indruk. Oké, het lesgeven zit weer in het slop, zowel op de scholen waar hij onderwijst als in zijn atelier. Bovendien zijn enkele exposities die in de pijnlijke zaden, op de lange baan geschoven. Maar bij de pakken neerzitten doet hij niet. Het gaat goed met hem, benadrukt hij, hij rooit het wel. Dat heeft ook te maken met de waardering die hij de laatste jaren krijgt. Onder vakgenoten en zijn leerlingen bestond die al, maar ook het publiek weet hem steeds beter te vinden. "Kijk, door de lessen die ik geef krijg ik natuurlijk ook wat meer aandacht, en mensen kopen wat makkelijker iets van me. Het is geen vetpot, maar ik ben er

De alkoof
aquarel
34 x 49 cm
2021

dankbaar voor. Ook ik had als jongeman natuurlijk idealen over beroemdheid en veel geld verdienen met mijn werk, maar ik ben nu in de zestig en dat is allemaal wat minder belangrijk geworden. Mijn ideeën over publieke roem zijn ondergeschikt geworden aan de bevrediging die een werk me kan geven. Ik hoef niet meer zo nodig op een podium in een zaal met applaudiserende mensen.”

Het is overigens niet zo dat Stooft na een carrière van meer dan 40 jaar het idee heeft dat hij het nu allemaal wel in de vingers heeft. “Integendeel, het is nooit goed genoeg. Ik ben vaak ontevreden over waarmee ik bezig ben, en dat kan best ontmoedigend zijn. Maar dat heeft ook een gunstig effect: die ontevredenheid jaagt me, nog steeds, voort om beter te worden. Ik vind nog heel veel avontuur en uitdaging in wat ik doe en ik hoop dat dat tot mijn laatste snik zo blijft. Ik moet wel zeggen: vroeger was ik veel ongelukkiger over wat ik maakte dan nu. In de tijd dat ik ‘De tuin’ schilderde heb ik veel dingen weggegooid. Ik maakte dingen in die tijd ook vaak niet af omdat ik ze niet goed genoeg vond.”

Die soms knagende ontevredenheid wil niet zeggen dat hij niet trots is op wat hij in die vier decennia gemaakt heeft. “Kijk op mijn website, als ik al die verschillende dingen zie, dan denk ik, zonder onbescheiden te willen zijn: daar zit veel moois bij. Maar er zijn natuurlijk altijd doeken, zoals die stilleven van dat blauwe vaasje en die gemberpot met besjes waarvan ik zeg: kijk, daar klopt alles. Maar het is niet zo dat dat mijn eindpunt is.”

Aan het eind van het gesprek wijst Stooft naar twee opvallende doeken in zijn woonkamer. Het zijn latere werken van hem, uit 2019, in olieverf. Het ene, met de titel ‘Sic transit gloria mundi’, toont een bonte verzameling schedels en verdorde bloemen. Een bijna provocatief doek, zeker in deze coronatijden, waarbij de dood je in je gezicht uitlacht en de vanitassymbolen als het ware van het schilderij rollen. Op het andere schilderij, ‘Amor vincit omnia’, vertrappt een pronkerige doffer het skelet van een havik. In de compositie en lichtval is Stoofs bewondering voor en schatplichtigheid aan de oude meesters duidelijk zichtbaar. “Die doeken horen wel een beetje bij elkaar. Ik heb ze eigenlijk voor de lol gemaakt, op een bewust overdreven manier. Het is inderdaad heel 17de-eeuws, ook met die iconografie. Ik houd nou eenmaal erg van verhalen, en met die steelse verwijzingen krijgen de doeken een bijna literair aspect. En wat het belangrijkste is, en waar ik trots op ben: hierin komt alles samen, ambachtelijkheid en idee, en dat is uiteindelijk toch waar ik in mijn werk naar streef.”

Gemberpot met besjes
olieverf
36 x 40,5 cm
2020

Sic transit gloria mundi
olieverf
50 x 80 cm
2019

Amor vincit omnia (Havik en duif)
olieverf
50 x 50 cm
2019

Michaël Croné